

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

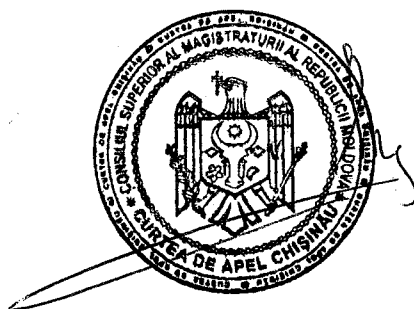
No. 3576-199 din 18.12.2019

**Curtea Constituțională din RM
Mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușeanu, 28**

Curtea de Apel Chișinău, Vă expediază Cererea cu privire la sesizarea privind excepția de neconstituționalitate și Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în cauza nr. **3rh-41/19** la acțiunea depusă de ÎS,, Servicii Transport Auto ,, vs MTID.

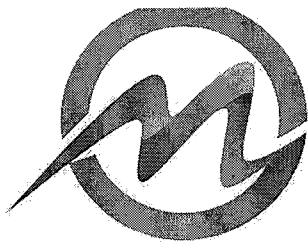
Anexă Încheierea Curții de Apel Chișinău din 18.12.2019
Cererea cu privire la sesizarea privind excepția de neconstituționalitate
Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate

Judecător

Clima Vladislav

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
Intrare Nr.	59	
"29"	01	2020

ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

*str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com*

1

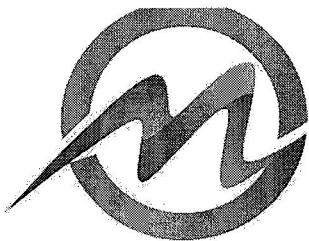
către - **CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA**

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
mun. Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție

ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

*str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com*

2

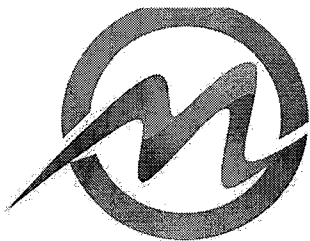
I. AUTORUL SESIZĂRII

1.	<i>Denumire</i>	MONVICA SRL, IDNO/CF - 1004600070033
2.	<i>sediul în</i>	str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, R. Moldova;
3.	<i>Tel.</i>	
4.	<i>E-mail:</i>	
5.	<i>Numele și prenumele reprezentantului</i>	
6.	<i>Ocupația reprezentantului:</i>	
7.	<i>Adresa reprezentantului</i>	
8.	<i>Nr. Telefon</i>	
9.	<i>E-mail:</i>	
10.		<i>Procura și ordinul de angajare se anexează</i>

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Obiect al prezente sesizări privind excepția de neconstituționalitate îl constituie:

- a) - prevederile *Codului Procedură Civilă a RM art. 12¹ alin. (4)* - Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei

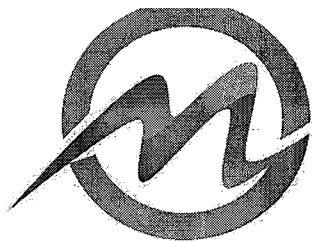
ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com

3

- b) – prevederile *Codului Procedură Civilă a RM art. 49 -*
- (1) *Judecătorul care a luat parte la judecarea cauzei în primă instanță nu mai poate participa la judecarea acesteia în instanță de apel, de recurs și nici la rejudecarea ei în primă instanță, după casare.*
 - (2) *Judecătorul care a luat parte la judecarea cauzei în instanță de apel nu mai poate participa la judecarea ei în primă instanță, repetat, în instanță de apel și nici în instanță de recurs.*
 - (3) *Judecătorul care a luat parte la judecarea cauzei în instanță de recurs nu mai poate participa la judecarea ei în primă instanță și nici în instanță de apel sau în cea de recurs.*
 - (4) *Prevederile prezentului articol nu au incidență asupra cazurilor de refuz de primire a cererii de chemare în judecată în temeiul art. 169, de restituire a cererii de chemare în judecată în temeiul art. 170 și 171, de scoatere a cererii de pe rol în temeiul art. 267 sau de încetare a procesului în temeiul art. 265 lit. a) și b), precum și de respingere a pretențiilor ca fiind tardive.*
- c) – prevederile *Codului Procedură Civilă a RM art. 53 alin. (5) -* *Instanța decide asupra recuzării în camera de deliberare printr-o încheiere motivată, care nu se supune nici unei căi de atac decît o dată cu fondul hotărîrii sau al deciziei*
- d) – prevederile *Codului Procedură Civilă a RM art. 448* *Instanțele competente să examineze cererea de revizuire*
- (1) *Cererea de revizuire împotriva unei hotărîri sau încheieri rămase irevocabilă prin neatacare se soluționează de instanța care s-a pronunțat asupra fondului.*
 - (2) *Cererea de revizuire împotriva unei hotărîri care, fiind supusă căilor de atac, a fost menținută, modificată sau casată, emițîndu-se o nouă hotărîre, se soluționează de instanța care a menținut, a modificat hotărîrea sau a emis o nouă hotărîre.*
- e) – prevederile *Codului Procedură Civilă a RM art. 452 -* *Examinarea cererii de revizuire*
- (1) *Instanța examinează cererea de revizuire în ședință publică în conformitate cu normele de examinare a cererii de chemare în judecată.*
 - (1¹) *Dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces. Dacă instanța care examinează cererea de revizuire consideră necesară prezența participanților la proces, aceasta dispune înștiințarea lor.*
 - (2) *Dezbaterile sînt limitate la admisibilitatea revizuirii și la faptele pe care se întemeiază.*
 - (3) *Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică examinarea cererii de revizuire.*

ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com

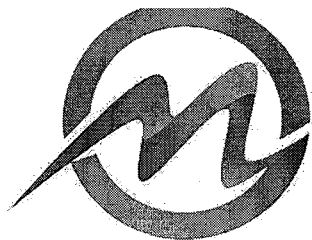
4

Exempția de neconstituționalitate, a prevederilor enunțate, este ridicată în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

III. LEGISLATIA PERTINENTA

1. *Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova*

- a) *Articolul 1 Statul Republica Moldova alin. (3) - Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.*
- b) *Articolul 4 Drepturile și libertățile omului alin.*
- *(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.,*
 - *(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.*
- c) *Articolul 7 Constituția, Lege Supremă - Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.*
- d) *Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale alin.*
- *(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.,*
 - *(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținînd dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.*
- e) *Articolul 16 Egalitatea alin.*

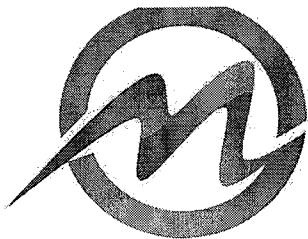
ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com

5

- (1) *Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.,*
 - (2) *Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.*
- f) **Articolul 20 Accesul liber la justiție alin.**
- (1) *Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.,*
 - (2) *Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.*
- g) **Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți.**
- (1) *În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.*
 - (2) *Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.*
 - (3) *Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.*
 - (4) *Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.*
- h) **Articolul 119. Folosirea căilor de atac. Împotriva hotărîrilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.**

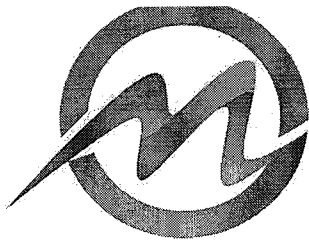
ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com

6

2. Prevederile relevante ale Codului Civil a R. Moldova
 - a) Articolul 7. Legislația civilă și tratatele internaționale - *Dacă prin tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte dispoziții decît cele prevăzute de legislația civilă, se vor aplica dispozițiile tratatului internațional.*
 - b) Articolul 5. Analogia legii și analogia dreptului
 - ✓ (1) *În cazul nereglementării prin lege ori prin acord al părților și lipsei de uzanțe, raporturilor prevăzute la art.2 li se aplică, dacă aceasta nu contravine esenței lor, norma legislației civile care reglementează raporturi similare (analogia legii).*
 - ✓ (2) *Dacă aplicarea analogiei legii este imposibilă, drepturile și obligațiile părților se determină în funcție de principiile legislației civile și de echitate (analogia dreptului).*
 - ✓ (3) *Nu se admite aplicarea prin analogie a normelor care limitează drepturile civile sau care stabilesc răspundere civilă.*
 - ✓ (4) *Instanța de judecată nu este în drept să refuze înfăptuirea justiției în cauzele civile pe motivul că norma juridică lipsește sau că este neclară.*
3. Prevederile relevante ale Codului de Procedură Civilă a R. Moldova
 - a) Articolul 5. Accesul liber la justiție
 - ✓ (1) *Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.*
 - ✓ (2) *Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare....*
 - a) Articolul 12. Soluționarea cauzelor civile în temeiul legislației Republicii Moldova
 - ✓ (1) *Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărîrilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărîrilor Curții Constituționale, al legilor*

ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com

7

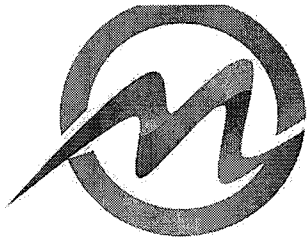
organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.

- ✓ (2) Dacă, la judecarea cauzei civile, se constată că o lege sau un alt act normativ nu corespunde unei legi sau unui alt act normativ cu o putere juridică superioară, instanța aplică normele legii sau ale altui act normativ care are putere juridică superioară.
- ✓ (3) În cazul inexistenței normei de drept care să reglementeze raportul litigios, instanța judecătorească aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa unei astfel de norme, se conduce de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare (analogia dreptului). Nu se admite aplicarea prin analogie a normei de drept care derogă de la dispozițiile generale, restrânge drepturi sau stabilește sancțiuni suplimentare.
- ✓ (4) Dacă în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte reglementări decît cele prevăzute de legislația internă, instanța, la judecarea cauzei, aplică reglementările tratatului internațional. Articolul 8. Dreptul la asistență juridică alin.

b) Articolul 19. Înfăptuirea justiției numai în instanță judecătorească

- ✓ (1) În cauzele civile, justiția se înfăptuiește potrivit reglementărilor legislației procedurale civile și numai de către instanțele judecătorești și de judecătorii ei, numiți în funcție în modul stabilit de lege. Constituirea de instanțe extraordinare este interzisă.
- ✓ (2) Hotărîrea judecătorească emisă în cauză civilă poate fi controlată și reexaminată numai de instanța judecătorească competentă, în ordinea stabilită de prezentul cod și de alte legi.

c) Articolul 20. Independența judecătorilor și supunerea lor numai legii

ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com

8

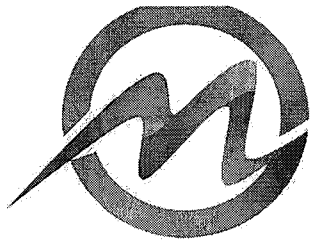
- ✓ (1) Puterea judecătorească este separată de puterea legislativă și de cea executivă și se exercită în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, cu prezentul cod și cu alte legi.
- ✓ (2) La înfăptuirea justiției în cauze civile, judecătorii sînt independenți și se supun numai legii. Orice imixtiune în activitatea de judecată este inadmisibilă și atrage răspunderea prevăzută de lege.
- ✓ (3) Garanțiile independenței judecătorilor sînt consacrate în Constituția Republicii Moldova și în alte legi.

d) Articolul 27. Disponibilitatea în drepturi a participanților la proces alin. -
(1) Disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rînd a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, **de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.**

b) Articolul 53. Procedura de soluționare a cererii de recuzare alin. (2) Cererea de recuzare **se distribuie spre soluționare în mod aleatoriu prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor** și se examinează în cel mult 5 zile lucrătoare din momentul repartizării, fără a afecta continuitatea ședinței de judecată, însă pînă la soluționarea

c) Articolul 168. Primirea și repartizarea cererii de chemare în judecată alin.
(1) Cererea de chemare în judecată introdusă în instanță se repartizează, în termen de 24 de ore, judecătorului sau, după caz, completului de judecată **în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.**

4. Prevederile relevante ale Codului de Procedură Penală al Republicii Moldova Articolul 33. Incompatibilitatea judecătorului alin. (3) Judecătorul nu poate participa la o nouă judecare a cauzei atît în primă instanță, cit și pe **cale ordinară sau extraordinară de atac** și urmează a fi recuzat și în cazul în care a mai participat în calitate de judecător la examinarea aceleiași cauze în primă instanță, pe **cale ordinară sau extraordinară de atac**, precum și în cazul participării ca judecător de instrucție. Această prevedere nu se extinde asupra

ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com

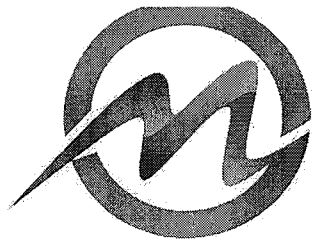
9

membrilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, precum și asupra judecătorilor Curții Supreme de Justiție la rejudecarea cauzelor în baza hotărârii Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție.

5. Prevederile relevante ale Declarației Universală a Drepturilor Omului art. 29 pct. 2 - *În exercitarea drepturilor și libertăților sale, fiecare persoană este supusă numai îngrădirilor stabilite de lege în scopul exclusiv al asigurării recunoașterii și respectului drepturilor și libertăților celorlalți și în vederea satisfacerii cerințelor juste ale moralei, ordinii publice și bunăstării generale, într-o societate democratică*
6. *Prevederile Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale - Art. 6 al convenție cât și constatările, statuările emise în alte cauze pronunțate de CEDO.*

IV. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ, ȘI EXPUNEREA ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL OBIECTULUI SESIZĂRII

1. Instanța urmează să pronunțe și asupra fondului cauzei pe cererea noastră privind *recuzarea judecătorilor completului Colegiului civil, comercial și contencios administrativ a CAC - Angela BOSTAN, Anatol PAHOPOL și Grigore DAȘCHEVICI, de la judecarea admisibilității cererii de revizuire în dosarul nr. 3rh-41 /19 (2-16165516-02-3rh-181120190, aflat pe rolul CURȚII de APEL CHIȘINĂU.*
2. Reieșind din practica CURȚII de APEL CHIȘINĂU și al instanțelor judiciare naționale în general, pentru a preveni o posibilă abordare **arbitrară** la aplicării prevederilor art. 49, 53 alin. (5), 448, 452 Codului Procedură Civilă a RM, Ori în opinia noastră:
 - a) art. 49 a Codului Procedură Civilă a RM, în partea ce ține de participarea judecătorilor care au examinat anterior și s-au expus opinia asupra cauzei care se judecă, **nu mai pot** participa la examinarea admisibilității **cererii de revizuire**, care este o cale extraordinară de

ONVICA S.R.L.

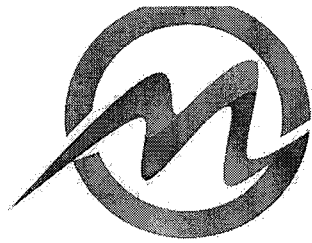
IDNO/CF - 1004600070033

*str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com*

10

atac, și care în redacția actuală a Codul de procedură nu face trimitere la căile extraordinare de atac. Prin comparație prevederile art. 33 alin. (3) Codului Procedură Penală a RM, care indică expres acest fapt, și exclude orice posibilitatea de interpretare.

- b) *art. 53 alin. (5) și 12¹ alin. (4) a Codului Procedură Civilă a RM, în partea ce ține de contestarea încheierii emise de completul de judecată, care a examinat cererea de recuzare, și când nu este prevăzut atacarea fondul hotărârii, Astfel încălcându-se prevederile art. 20, 119 Constituție, coroborat cu prevederile art. 6 CEDO, dreptul la un recurs efectiv, și principiul a dublului grad de jurisdicție în materie civilă.*
- c) *art. 448 a Codului Procedură Civilă a RM, în partea ce ține de soluționarea cererilor de revizuire de către instanțe, și care de fapt este interpretat arbitrar în jurisprudența instanțelor din R. Moldova, ca însemnând „completului de judecată”, fapt care permite ca cererile de revizuire să fie adresate judecătorilor care au examinat fondul unei cauze prin coroborarea cu omisiunile de la art. 49, 452 al CPC al RM, și în acest sens considerăm că o astfel de interpretare a normei contestate este neconstituțională și încalcă dreptul nostru la o instanța imparțială și la un recurs efectiv.*
- d) *art. 452 a Codului Procedură Civilă a RM, în partea ce ține de repartizarea dosarului aleatoriu prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, Ori acest aspect nu este prevăzut/specificat la examinarea cererilor de revizuire, fapt care permite ca cererile de revizuire să fie adresate judecătorilor care au examinat fondul unei cauze prin coroborarea cu omisiunile de la art. 49, 448 al CPC al RM, și în acest sens considerăm că o astfel de interpretare a normei contestate este neconstituțională și încalcă dreptul nostru la instanța imparțială și la un recurs efectiv.*
- e) **Menționăm** că atât la depunerea cererii de chemare în judecată (art. 168 alin. (1)), cât și la depunerea cererilor de recuzare (art. 53 alin. (2)) se aplică **distribuirea spre soluționare în mod aleatoriu prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor**

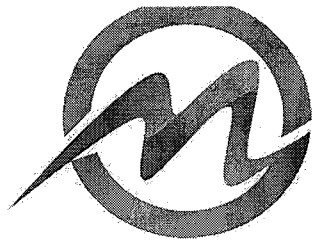
ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com

11

3. Astfel suntem în situația în care instanțele din R. Moldova, prin interpretarea acestor omisiuni, **viciază procedura și soluția** care urmează a fi pronunțate în cazurile de recuzare a judecătorilor, care deja au participat examinarea cazului și s-au expus poziția, Ori regula prezentă este examinarea admisibilității cererii de revizuirea de același complet care s-a pronunțat, iar o recuzare depusă împotriva completului, din star este sortită eșecului.
4. Această situație **nu le oferă justițiabililor un grad de protecție suficient** de apărare împotriva încălcării drepturilor sale la o **instanță imparțială, constituită legal**, care va soluționa problemele puse în fața ei cu **echidistanță**, prin respectarea principiilor consacrate ale dreptului - **imparțialitatea, egalitatea de arme, ne discriminarea, supremația dreptului, etc.**, ceia ce în sine este o încălcare gravă a dreptului nostru la o instanță prin prisma art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, Ori dreptul la un proces echitabil, implică și dreptul la o instanță imparțială, respectiv, instanța de fond avea obligația de a ne oferi toate garanțiile suficiente, de a exclude orice dubii rezonabile referitor la imparțialitatea instanței, **ceia ce nu este făcut în prezent**, ORI aparențele au un rol decisiv în cazul nostru prin prisma soluției CEDO pe cauza (*Piersack v. Belgium, no 8692/79 din 01.10.1982, §30, Padovani v. Italy no. 13396/87 26.02.1993 §27*), **Chiar și factorii indirecti pot fi luați în considerare** (cauza *Pétur Thór Sigurdn împotriva Islandei, pct. 45*).
5. Menționăm că art. 20, 119 Constituție, coroborat cu art. 6 al Convenției Europene ne garantează dreptul la un proces echitabil **"Orice persoana are dreptul la judecarea cauzei sale ... de către o instanța ... imparțiala... care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor si obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa"**, Astfel considerăm necesar și oportun examinarea de către CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA, în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 25 al.(1) lit. d) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 alin.(1) lit. d) din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995, prezenta excepție de neconstituționalitate a art. 49, 53 alin. (5), 12¹ alin. (4), 448, 452 Codului Procedură Civilă a RM, ORI în redacția actuală și modul de

ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com

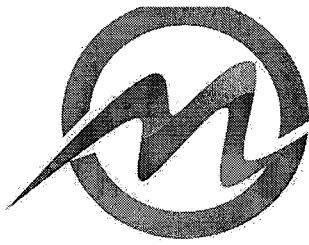
12

interpretarea de către instanțele naționale, contravin mai multor norme de drept național și internaționale dar și a prevederilor Constituției Republicii Moldova art. 4, 7, 8, 15, 16, 20, 54, 119.

6. **Menționăm** că conform Constituției Republicii Moldova **Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice**, și în acest sens fiecare persoană este înzestrată în egală măsură cu drepturi și îndatoriri, și niciunui puteri nu i se permite să utilizeze în mod preferențial dreptul în interesul sau în dauna unei anumite persoane, și principiul *egalității, echității, și funcționalității*, și este opozabil tuturor deținătorilor puterii publice, tuturor autorităților publice, iar beneficiarii ai acestui principiu, în virtutea art. 16 din Constituție, sunt cetățenii Republicii Moldova. După părerea mea prin aplicarea, art. 49, 53 alin. (5), 448, 452 Codului *Procedură Civilă a RM*, în redacția actuală încalcă acest principiu.

7. **Menționăm** că:

- a) cele invocate de noi, urmează a fi privită sub aspectul *Convenției Europene a Drepturilor Omului, ORI* faptul că același judecător îndeplinește succesiv funcții diferite în cadrul aceleiași cauze nu este incompatibil *prima facie* cu cerințele articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea § 20 *supra*), Acest fapt presupune că cererile de revizuire, care ajung la instanța de revizuire, **nu le mai pot fi repartizate judecătorilor care s-au pronunțat anterior printr-o hotărâre asupra fondului unei cauze a cărei revizuire se cere.**
- b) **Relevant la caz fiind** cauza *Kyprianou v. Cipru [MC]*, 15 decembrie 2005, § 118, unde Curtea Europeană a rezumat principiile care decurg din jurisprudența sa cu privire la imparțialitatea instanței judecătorești, după cum urmează: „[...] într-o societate democratică este de o importanță fundamentală ca instanțele judecătorești să inspire încredere persoanelor [...]. În acest sens, articolul 6 îi impune instanței imparțialitatea. Imparțialitatea denotă, în mod normal, lipsa prejudecății sau a părtinirii, existența sau lipsa acesteia putând fi probată în mai multe moduri. Astfel, Curtea face distincție între abordarea subiectivă, adică încercarea de a constata convingerea personală sau interesul unui judecător într-o anumită

ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

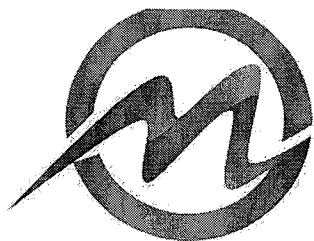
str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com

13

cauză, și abordarea obiectivă, adică stabilirea oferirii de garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens [...]. Cu privire la cel de-al doilea test, atunci când testul este aplicat în cazul unui complet de judecători, este necesar să se stabilească dacă, pe lângă comportamentul personal al oricărui dintre membrii aceluși complet, există fapte care pot trezi dubii în ceea ce privește imparțialitatea. În acest sens, chiar aparențele pot avea o anumită importanță [...]. Atunci când se hotărăște dacă într-o anumită cauză există motive legitime de a se bănuși că un complet nu este imparțial, punctul de vedere al celor care pretind că acesta nu este imparțial este important, însă nu decisiv. Ceea ce este decisiv este dacă această bănușială poate fi justificată obiectiv [...].”

c) Relevantă la caz fiind constatările CEDO în cazurile expuse mai jos:

- ✓ Dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1, trebuie interpretat în lumina principiului supremației dreptului, care presupune existența unei căi legale efective care să permită revendicarea drepturilor civile (Beles și alții împotriva Republicii Cehe, pct. 49).
- ✓ Dreptul de acces la instanță trebuie să fie „concret și efectiv” (Bellet împotriva Franței, pct. 38).
- ✓ dreptul la o instanță include nu numai dreptul de a iniția o acțiune, ci și dreptul la soluționarea juridică a litigiului (Kutic împotriva Croației, pct. 25 și 32)
- ✓ În acest sens, chiar și aparențele pot avea importanță sau, așa cum spune un proverb englezesc, „justice must not only be done, it must also be seen to be done” („nu trebuie doar să se facă dreptate, trebuie să se și vadă că se face dreptate”). Într-o societate democratică, instanțele trebuie să inspire încredere justițiabililor (Sramek împotriva Austriei, pct. 42).
- ✓ instanța trebuie să fie imparțială din punct de vedere obiectiv, trebuie să ofere garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în această privință (Gregory vs Marea Britanie, CEDO (1997) 25 EHRR 577),
- ✓ instanța are obligația de a oferi toate garanțiile suficiente, de a exclude orice dubii rezonabile referitor la imparțialitatea instanței, aparențele având un rol decisiv (Piersack v. Belgium, no 8692/79 din 01.10.1982, §30, Padovani v. Italy no. 13396/87 26.02.1993 §27).

ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;

tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com

14

- ✓ orice judecător despre care se poate crede că, nu ar fi pe deplin imparțial cu privire la judecarea cauzei ce i-a fost dată spre soluționare, este obligat să se abțină să o examineze (Castillo Algar v. Spain, no 79/1997/863/1074 din 28.10.1998, §45).
- ✓ trebuie recuzat orice judecător despre care există o temere legitimă privind lipsa de imparțialitate [Micallef împotriva Maltei (MC), pct. 98].

8. Potrivit Constituției RM:

- ✓ la art. 20 - orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.
- ✓ la art. 119 - Folosirea căilor de atac Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii..,

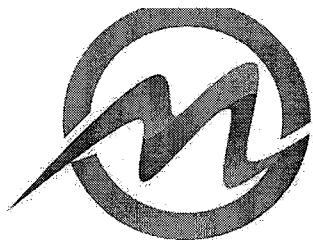
9. Relevantă la caz fiind constatările Curții Constituționale în Hotărârea nr. 2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998, în lumina interpretărilor date la art. 1 alin. (3) al Constituției Republicii Moldova, a statuat: **una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție și Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.**

10. Totodată potrivit Codului de Procedură Civilă al Republicii Moldova

a) Articolul 5. Accesul liber la justiție

- ✓ (1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.
- ✓ (2) Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare....

b) Articolul 53. Procedura de soluționare a cererii de recuzare alin. (2) Cererea de recuzare se distribuie spre soluționare în mod aleatoriu prin

ONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com

15

intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor și se examinează în cel mult 5 zile lucrătoare din momentul repartizării, fără a afecta continuitatea ședinței de judecată, însă pînă la soluționarea

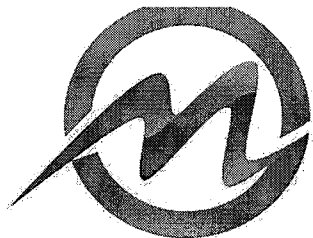
- c) *Articolul 168. Primirea și repartizarea cererii de chemare în judecată alin. (1) Cererea de chemare în judecată introdusă în instanță se repartizează, în termen de 24 de ore, judecătorului sau, după caz, completului de judecată în mod aleatoriu, prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.*

11. *Totodată potrivit Codului de Procedură Penală al Republicii Moldova Articolul 33. Incompatibilitatea judecătorului alin. (3) Judecătorul nu poate participa la o nouă judecare a cauzei atît în primă instanță, cit și pe cale ordinară sau extraordinară de atac și urmează a fi recuzat și în cazul în care a mai participat în calitate de judecător la examinarea aceleiași cauze în primă instanță, pe cale ordinară sau extraordinară de atac, precum și în cazul participării ca judecător de instrucție. Această prevedere nu se extinde asupra membrilor Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, precum și asupra judecătorilor Curții Supreme de Justiție la rejudecarea cauzelor în baza hotărîrii Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție.*

12. *Reieșind din cele expuse în prezenta sesizare, în redacția actuală a art. 49, 53 alin. (5), 121 alin. (4), 448, 452, din Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova, prin prisma practicii juridice ale instanțelor de judecată, art. 49, 53 alin. (5), 121 alin. (4), 448, 452, din Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova sunt ne constituționale, ORI în situația actuală justițiabilii nu au un grad de garanție efectiv privind imparțialitatea completelor care le examinează, și soluția instanței, în cazurile de examinarea a cererilor de recuzare și revizuire, sunt previzibile inițial, ce este o încălcare a prevederilor art. 20, 119 Constituție și art. 6 al Convenției Europene.*

V. CERINȚELE NOASTRE, ale AUTORULUI SESIZĂRII

În contextul celor expuse mai sus, solicităm Curții Constituționale exercitarea controlului constituționalității a **art. 49, 53 alin. (5), 121 alin. (4), 448, 452**, din Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova, prin raportare la

MONVICA S.R.L.

IDNO/CF - 1004600070033

*str. Ștefan cel Mare 109, or. Strășeni, Republica Moldova;
tel: + 373/79/36 36 95; E-mail: srlmonvica@gmail.com*

16

prevederile articolelor 1 alin. (3), 4 alin. (1-2), 7, 8 alin. (1-2), 16 alin. (1-2), 20 alin. (1-2), 54, 119 din Constituție, și normele internaționale invocate mai sus.

VI. LISTA ACTELOR ANEXATE

- a) *Copia extrasului din registru de stat privind MONVICA SRL*
- b) *Copia Procurii emisă de între MONVICA SRL pe numele angajatului său Sergiu Sloninov.*
- c) *Copia Ordinului de angajarea a lui Sergiu Sloninov la MONVICA SRL,*
- d) *Copii după materialele dosarului Dosar nr. 3rh-41 /19 (2-16165516-02-3rh-18112019), examinat de către CURTEA DE APEL CHIȘINĂU.*

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

18/12/2019

Cu respect

Sergiu Sloninov 068905511
reprezentant MONVICA SRL

ÎNCHEIERE

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componența

Președintele ședinței, judecătorul

Vladislav Clima

Judecătorii

Ecaterina Palanciuc și Ala Malîi

Grefier

Cupcic Luminița

examinând în ședință publică cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de societatea cu răspundere limitată "Monvica" în cauza cauzei civile în ordine de revizuire conform cererii de chemare în judecată intentată de Întreprinderea de Stat "Servicii Transport Auto" împotriva Ministerului Economiei și Infrastructurii, persoană terță societatea cu răspundere limitată "Asgor-Trans" privind contestarea actului administrativ,-

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

a c o n s t a t a t :

La data de 18 mai 2016, Întreprinderea de Stat "Servicii Transport Auto" a înaintat în Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău acțiune împotriva Ministerului Economiei și Infrastructurii, persoană terță societatea cu răspundere limitată "Asgor-Trans" privind anularea ordinului nr. 60 din 12 martie 2016.

Prin hotărârea judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 04 aprilie 2017, cererea de chemare în judecată intentată de Întreprinderea de Stat "Servicii Transport Auto" împotriva Ministerului Economiei și Infrastructurii, persoană terță societatea cu răspundere limitată "Asgor-Trans" privind contestarea actului administrativ, s-a respins ca neîntemeiată.

La data de 03 mai 2017, Întreprinderea de Stat "Servicii Transport Auto" a declarat apel împotriva hotărârii judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 04 aprilie 2017.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017, s-a respins ca neîntemeiat apelul declarat de Întreprinderea de Stat "Servicii Transport Auto" împotriva hotărârii judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 04 aprilie 2017.

La data de 06 decembrie 2017, Întreprinderea de Stat "Servicii Transport Auto" a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017.

Prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 25 aprilie 2018, s-a admis recursul declarat de Întreprinderea de Stat "Servicii Transport Auto", s-a casat decizia Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017 cu remiterea cauzei la rejudecare, în alt complet de judecată.

Cauza a fost repartizată aleatoriu judecătorului raportor Anatolie Pahopol, în componența Completului format din judecătorii Angela Bostan și Grigore Dașchevici. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2018, s-a admis cererea de apel declarată de Întreprinderea de Stat "Servicii Transport Auto", s-a casat hotărârea judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 04 aprilie 2017, cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea intentată de Întreprinderea de Stat "Servicii Transport Auto"

împotriva Ministerului Economiei și Infrastructurii, persoană terță societatea cu răspundere limitată "Asgor-Trans" privind contestarea actului administrativ, s-a admis integral.

La data de 13 februarie 2019, Ministerul Economiei și Infrastructurii și la 18 februarie 2019 societatea cu răspundere limitată "Asgor-Trans" au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2018.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 17 aprilie 2019, s-au declarat inadmisibile recursurile declarate de Întreprinderea de Stat "Servicii Transport Auto" și societatea cu răspundere limitată "Asgor-Trans".

La data de 12 iulie 2019, societatea cu răspundere limitată "Monvica" a depus cerere de revizuire asupra deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2018.

Cauza a fost distribuită openru examianre în ordine de revizuire judecătorului raportor Anatol Pahopol, în componența completului format din Angela Bostan și Grigore Dașchevici.

La data de 11 decembrie 2019, societatea cu răspundere limitată "Monvica" a depus cerere de recuzare judecătorilor judecătorilor Colegiului Civil al Curții de Apel Chișinău –Angela Bostan, Anatol Pahopol și Grigore Dașchevici, la examinarea cauzei civile în ordine de revizuire conform cererii de chemare în judecată intentată de Întreprinderea de Stat "Servicii Transport Auto" împotriva Ministerului Economiei și Infrastructurii, persoană terță societatea cu răspundere limitată "Asgor-Trans" privind contestarea actului administrativ.

Aleatoriu cererea a fost distribuită spre examinare judecătorului raportor Clima Vladislav în componența judecătorilor Ecaterina Palanciuc și Ala Malîi.

Examinarea recuzării declarate de societatea cu răspundere limitată "Monvica" a fost stabilită în ședință la data de 18 decembrie 2019, orele 15:00, în cadrul căreia societatea cu răspundere limitată "Monvica" a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 49, 53 alin. (5), 121 alin. (4), 448, 452 al Codului de Procedură Civilă al Republicii Moldova.

În motivarea cererii înaintate, au indicat că reieșind din practica Curții de Apel Chișinău și al instanțelor judiciare, pentru a preveni o posibilă abordare arbitrară la aplicării prevederilor art. 49, 53 alin. (5), 448, 452 Codului Procedură Civilă, or în opinia revizuyentei:

- art. 49 Codul Procedură Civilă, în partea ce ține de participarea judecătorilor care au examinat anterior și s-au expus opinia asupra cauzei care se judecă, nu mai pot participa la examinarea admisibilității cererii de revizuire, care este o cale extraordinară de atac, și care în redacția actuală a Codul de procedură nu face trimitere la căile extraordinare de atac. Prin comparație prevederile art. 33 alin. (3) Codului Procedură Penală, care indică expres acest fapt, și exclude orice posibilitatea de interpretare.
- art. 53 alin. (5) și 121 alin. (4) Codul Procedură Civilă, în partea ce ține de contestarea încheierii emise de completul de judecată, care a examinat cererea de recuzare, și când nu este prevăzut atacarea fondul hotărârii, astfel încălcându-se prevederile art. 20, 119 Constituție, coroborat cu prevederile art. 6 CEDO, dreptul la un recurs efectiv, și principiul a dublul grad de jurisdicție în materie civilă.
- art. 448 Codul Procedură Civilă, în partea ce ține de soluționarea cererilor de revizuire de către instanțe, și care de fapt este interpretat arbitrar în jurisprudența instanțelor din Republica Moldova, ca însemnând „completului de judecată", fapt

care permite ca cererile de revizuire să fie adresate judecătorilor care au examinat fondul unei cauze prin coroborarea cu omisiunile de la art. art. 49, 452 Cod procedură civilă, și în acest sens consideră că o astfel de interpretare a normei contestate este neconstituțională și încalcă dreptul acestora la o instanța imparțială și la un recurs efectiv.

- art. 452 Codul Procedură Civilă, în partea ce ține de repartizarea dosarului aleatoriu prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, or, acest aspect nu este prevăzut/specificat la examinarea cererilor de revizuire, fapt care permite ca cererile de revizuire să fie adresate judecătorilor care au examinat fondul unei cauze prin coroborarea cu omisiunile de la art. 49, 448 Cod procedură civilă, și în acest sens consideră că o astfel de interpretare a normei contestate este neconstituțională și încalcă dreptul acestora la instanța imparțială și la un recurs efectiv.

Menționează că atât la depunerea cererii de chemare în judecată (art. 168 alin. (1), cât și la depunerea cererilor de recuzare (art. 53 alin. (2) se aplică distribuția spre soluționare în mod aleatoriu prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor.

Astfel consideră că se creează în situația în care instanțele din Republica Moldova, prin interpretarea acestor omisiuni, viciază procedura și soluția care urmează a fi pronunțată în cazurile de recuzare a judecătorilor care deja au participat la examinarea cazului și s-au expus poziția, și nu oferă un grad de protecție suficient,

Respectiv, se încalcă dreptul, or prin prisma art. 6 al Convenției Europene se garantează dreptul la un proces echitabil "Orice persoana are dreptul la judecarea cauzei sale ... de către o instanța ... imparțială... care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa",

Consideră necesar și oportun sesizarea Curții Constituționale a republicii Moldova, în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) Constituția republicii Moldova, art. 25 alin. (1) lit. d) Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 alin.(1) lit. d) Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995, privind excepția de neconstituționalitate a art. 49, 53 alin. (5), 121 alin. (4), 448, 452 Codului Procedură Civilă al Republicii Moldova, or în redacția actuală și modul de interpretare de către instanțele naționale, contravin mai multor norme de drept național și internaționale dar și a prevederilor Constituției Republicii Moldova art. 4, 7, 8,15, 16, 20, 54,119.

Menționează că conform Constituției Republicii Moldova, "Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice", și în acest sens fiecare persoană este înzestrată în egală măsură cu drepturi și îndatoriri, și nici unei puteri nu i se permite să utilizeze în mod preferențial dreptul în interesul sau în dauna unei anumite persoane, și principiul egalității, echității, și funcționalității, și este opozabil tuturor deținătorilor puterii publice, tuturor autorităților publice, iar beneficiari ai acestui principiu, în virtutea art. 16 din Constituție, sunt cetățenii Republicii Moldova. Reiterează că, cele invocate urmează a fi privite sub aspectul Convenției Europene a Drepturilor Omului, or faptul că același judecător îndeplinește succesiv funcții diferite în cadrul aceleiași cauze nu este incompatibil prima facie cu cerințele articolului 6 § 1 din Convenție.

Acest fapt presupune că cererile de revizuire, care ajung la instanța de revizuire, nu mai pot fi repartizate judecătorilor care s-au pronunțat anterior printr-o hotărâre asupra fondului unei cauze a cărei revizuire se cere.

Reieșind din cele expuse, invocă o bănuială rezonabilă privind soluția instanței, or prin prisma art. 6 al Convenției Europene se garantează dreptul la un proces echitabil "Orice persoana are dreptul la judecarea cauzei sale ... de către o instanță ... imparțială... care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa".

Relevant la caz invocă cauza *Kyprianou v. Cipru* [MC], 15 decembrie 2005, § 118, unde Curtea Europeană a rezumat principiile care decurg din jurisprudența sa cu privire la imparțialitatea instanței judecătorești, după cum urmează: „[...] într-o societate încredere persoanelor [...]. în acest sens, articolul 6 îi impune instanței imparțialitatea. Imparțialitatea denotă, în mod normal, lipsa prejudecății sau a părtinirii, existența sau lipsa acesteia putând fi probată în mai multe moduri. Astfel, Curtea face distincție între abordarea subiectivă, adică încercarea de a constata convingerea personală sau interesul unui judecător într-o anumită cauză, și abordarea obiectivă, adică stabilirea oferirii de garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în acest sens [...]. Cu privire la cel de-al doilea test, atunci când testul este aplicat în cazul unui complet de judecători, este necesar să se stabilească dacă, pe lângă comportamentul personal al oricărui dintre membrii aceluși complet, există fapte care pot trezi dubii în ceea ce privește imparțialitatea, în acest sens, chiar aparențele pot avea o anumită importanță [...]. Atunci când se hotărăște dacă într-o anumită cauză există motive legitime de a se bănui că un complet nu este imparțial, punctul de vedere al celor care pretind că acesta nu este imparțial este important, însă nu decisiv. Ceea ce este decisiv este dacă această bănuială poate fi justificată obiectiv [...].”

Relevant la caz mai indică constatările CEDO în cazurile:

- Dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1, trebuie interpretat în lumina principiului supremației dreptului, care presupune existența unei căi legale efective care să permită revendicarea drepturilor civile (*Beles și alții împotriva Republicii Cehe*, pct. 49).
- Dreptul de acces la instanță trebuie să fie „concret și efectiv” (*Bellet împotriva Franței*, pct. 38).

dreptul la o instanță include nu numai dreptul de a iniția o acțiune, ci și dreptul la soluționarea juridică a litigiului (*Kutic împotriva Croației*, pct. 25 și 32)

- în acest sens, chiar și aparențele pot avea importanță sau, așa cum spune un proverb englezesc, „justice must not only be done, it must also be seen to be done” („nu trebuie doar să se facă dreptate, trebuie să se și vadă că se face dreptate”). într-o societate democratică, instanțele trebuie să inspire încredere justițiabililor (*Sramek împotriva Austriei*, pct. 42).
- instanța trebuie să fie imparțială din punct de vedere obiectiv, trebuie să ofere garanții suficiente pentru a exclude orice îndoială legitimă în această privință (*Gregory vs Marea Britanie*, CEDO (1997) 25 EHRR 577),
- instanța are obligația de a oferi toate garanțiile suficiente, de a exclude orice dubii rezonabile referitor la imparțialitatea instanței, aparențele având un rol decisiv (*Piersack v. Belgium*, no 8692/79 din 01.10.1982, §30, *Padovani v. Italy* no. 13396/87 26.02.1993 §27).

- orice judecător despre care se poate crede că, nu ar fi pe deplin imparțial cu privire la judecarea cauzei ce i-a fost dată spre soluționare, este obligat să se abțină să o examineze [Castillo Algar v. Spain, no 79/1997/863/1074 din 28.10.1998, §45).
- trebuie recuzat orice judecător despre care există o temere legitimă privind lipsa de imparțialitate [Micallef împotriva Maltei (MC), pct. 98],

Fac referire și la prevederile Constituției Republicii Moldova, art. 20 - orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime; art. 119 - Folosirea căilor de atac împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

Reiterează constatările Curții Constituționale în Hotărârea nr. 2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998, în lumina interpretărilor date la art. 1 alin. (3) al Constituției Republicii Moldova, în care a statuat: una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție și Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Intimații în ședința instanței nu s-au prezentat, fiind citați legal despre locul, data și ora examinării.

Subsumând punctul de vedere al participanților, normele procesuale și starea de fapt constatată în privința cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ conchide necesitatea adoptării unei soluții de ridicare a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor invocate și de sesizare a Curții Constituționalitate cu această excepție.

La 19 iulie 2018, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Codul administrativ, act legislativ publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 17 august 2018, nr.309-320.

Potrivit art. 257 alin. (1) Codul administrativ, actul legislativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Potrivit art. 257 alin. (1) Codul administrativ, actul legislativ a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 258 alin. (3) Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod.

Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei enunțate, urmează că s-a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, corespunzător și pentru procedurile de apel. Noile reglementări nu conțin prevederi privind excepția de neconstituționalitate.

Totodată, conform art. 1 alin. (2) din Codul administrativ, legislația administrativă se întemeiază pe normele constituționale dezvoltate în prezentul cod, în alte legi și în alte acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile administrative și care trebuie să fie în concordantă cu Constituția Republicii Moldova.

Potrivit art. 3 din Codul administrativ, legislația administrativă reglementând procedura [...] controlului judecătoresc asupra procedurii administrative, are drept scop asigurarea respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținând cont de interesul public și de regulile statului de drept, iar unul din principiile acestui control de contencios administrativ, conform art. 36 din Codul administrativ, este obligația instanței de a respecta principiul supremației dreptului, în conformitate cu care, demnitatea omului, drepturile și libertățile lui sunt considerate valori supreme și sunt garantate de stat.

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor Codului administrativ. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Astfel, subsumând dispozițiile enunțate, care urmează a fi interpretate și aplicate sistemic, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ, conchide aplicabilitatea dispozițiilor Codului de procedură civilă privind excepția de neconstituționalitate procedurii de contencios administrativ, or excepția constituie mijlocul procedural pentru realizarea accesului persoanei, în calitate de titular al drepturilor și libertăților fundamentale, la controlul constituționalității actelor normative, iar instanța de contencios administrativ este obligată să asigure principiul supremației dreptului.

Conform art. 12/1 alin. (1)-(5) Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. [...]

Potrivit art. 134 din Constituție, Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova, care garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă,

putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat.

Iar potrivit art. 135 din Constituție, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Prin hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a relatat că, judecătorul ordinar, nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau de reprezentantul acestuia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate și a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate, constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate de Curte în prezenta Hotărâre.

Colegiul observă că obiectul excepției de neconstituționalitate, așa cum a fost formulat de revizuenta societatea cu răspundere limitată "Monvica", constituie dispozițiile art. art. 49, 53 alin. (5), 121 alin. (4), 448, 452 al Codului de Procedură Civilă al Republicii Moldova.

Instanța de apel reține că, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, art.4 alin. (1), lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative, ține de competența Curții Constituționale.

Respectiv, sub aspectul întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016, instanța de apel menționează că norma vizată de către revizuenta societatea cu răspundere limitată "Monvica", constituie obiect al controlului de constituționalitate, fiind întrunite condițiile indicate în hotărârea Curții Constituționale pentru interpretarea art. 135 alin.(1) lit. lit. a) și g) din Constituție.

Colegiul civil remarcă că, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către revizuenta societatea cu răspundere limitată "Monvica", iar norma vizată urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, or prezintă interes pentru derularea în continuare a examinării cauzei în ordine de revizuire.

Cu referire la existența unui control anterior de constituționalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ, constată că acesta nu s-a realizat.

Din aceste considerente, ținând cont de faptul că norma solicitată a fi supusă controlului de constituționalitate urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei deduse judecării, având în vedere că instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității ei cu Constituția, și stabilind întrunirea condițiilor cumulativă ridicării excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia admiterii cererii revizuyentei societatea cu răspundere limitată "Monvica", cu ridicarea în fața Curții Constituționale a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 49, 53 alin. (5), 121 alin. (4), 448, 452 al Codului de Procedură Civilă al Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art. 195, 230 Codul administrativ, art. 121, 270 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, -

d i s p u n e :

Se admite cererea de revizuenței societatea cu răspundere limitată "Monvica" privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

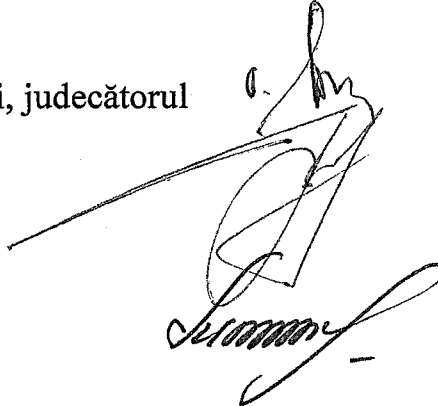
Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 49, 53 alin. (5), 121 alin. (4), 448, 452 al Codului de Procedură Civilă al Republicii Moldova.

Se sesizează Curtea Constituțională a Republicii Moldova referitor la excepția de neconstituționalitate ridicată.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Vladislav Clima

Ecaterina Palanciuc

Ala Malfi

COPIA CORESPUNDE

Judecător Clima Via

